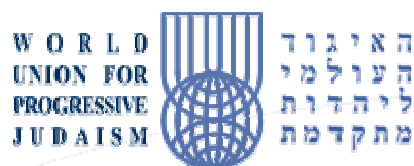

5777

Torah from Around the World

Avtalion zei:

O, wijzen, pas op je woorden!

*Straks verlies je het contact met de werkelijkheid,
en raken je levensbronnen vergiftigd.*

*En al die mensen die achter je aan lopen
drinken ervan en sterven.*

En zo zal de hemelse Naam te schande worden gemaakt.

Pirke Awot / Spreuken over de Fundamenten, 1:11

(in de vertaling van Leo Mock en Marcel Poorthuis)

Sjabbat 9 september 2017 / 18 Elloel 5777, Ki Tavo, Dewariem/Deuteronomium 26:1 - 29:8

Tanach blz. 401 - 410

Haftara: Jesjaja 60:1 - 22

Tanach blz. 902 - 904

Commentaar: Rabbijn Keith Stern. Hij is geestelijk leider van Temple Beth Avodah, Newton, MA, de Verenigde Staten.

vertaler: Jaap en Sabine Frank

[Het Engelse origineel](#)

De God van *Ki Tavo* en onze god

Jaren geleden beëindigde ik de vrijdagavonddienst, zoals altijd, met het kaddiesj voor de rouwenden. Tot mijn afgrijzen stond over het midden van de pagina de verwensing „Naar de hel

met de wereld!” gekrabbeld. (De onbekende schrijver bediende zich van veel grover taal, die ik hier niet ga herhalen). Enigszins bekomen van de eerste schok bij het zien van mijn ontwijde *siddoer*, kon ik niet om de verbijsterende ironie ervan heen: over de woorden van zegen en de bevestiging van Gods alomtegenwoordigheid stonden duistere tentakels van een vervloeking geklad.

De boodschap van de bovenstaande anekdote - al was dat niet de bedoeling van de anonieme godslasteraar - is onontkoombaar: ons bestaan is nooit statisch, nooit grijs, kleurloos of plat. Op elk willekeurig moment plukken we de vruchten van zegeningen, terwijl we tegelijkertijd de engel des doods in de ogen staren. In deze wereld wordt ons bestaan begeleid door zowel zegeningen als vervloeking.

Ki Tavo, de sidra van deze week, poogt dit fenomeen betekenis te geven. Ze staat bekend als een van de twee *tochecha*-teksten (berispingen, red.); de andere kan men lezen in sidra *Bechoekotai*. Het begint met een aantal mooie zegenspreuken (Dewariem/Deuteronomium 28:3-14), die op een eenvoudige, idyllische manier uiting geven aan hoop. Zoals bijvoorbeeld: „Gezegend zult u zijn in de stad en gezegend op het land.” En: „Gezegend zult u zijn als u komt en als u gaat.” (Dewariem 28:6). Ook zijn er zegenspreuken voor vruchtbare akkers, voor een vruchtbare moederschoot en voor regen.

Deze welwillende zegenspreuken worden gevolgd door de *tochecha*, een lange lijst van vervloeking (Dewariem 28:15-68) wier aantal (volgens de traditie tellen de rabbijnen er achtennegentig!) in heftigheid en regelrechte verschrikking de fijnzinnige en welwillende zegeningen opslokken, zoals de magere koeien de vette verzwolgen in Farao's dromen. In die vervloeking wordt gesteld dat dood, besmettelijke ziekten, vernietiging, kannibalisme, slavernij, het overleven van je kinderen, pest en onnoemelijk lijden zeker over ons zal komen als we niet naar God luisteren en de *mitswot* niet naleven.

Het valt niet mee vast te stellen waar deze zegeningen en vervloeking vandaan komen. Natuurlijk oppert de bijbelschrijver een ondubbelzinnige dooddoener: als je God gehoorzaamt zal de Eeuwige je zegenen; maar als je God niet gehoorzaamt zal De Heilige je vervloeken. Veel mensen geloofden en geloven nog steeds in deze vorm van beloning en straf, in een machtige, ontzagwekkende en angstwekkende God. Toch kan ik niet anders dan geloven dat er veel meer dan een handjevol mensen waren (en nog steeds zijn) die deze moraal, waarin berekening zo'n grote rol speelt, niet accepteerden. Zij beseften dat zij zelden de doorstane ellende of, daar geldt het ook voor, de grote successen hadden verdiend.

We leven ons leven met al zijn zegeningen en vervloeking. Soms overschrijven de vervloeking de zegeningen en soms stralen de zegeningen met een zo intens licht dat de vervloeking lijken te krimpen en te verdwijnen. Desondanks zijn de zegeningen en vervloeking altijd aanwezig. Dat is de waarheid van ons bestaan. Wat ons helpt om evenwicht te bewaren, is ons bewust te zijn van Gods liefdevolle aanwezigheid in ons leven en de kracht die we daaruit putten.

Wanneer ik, na al die jaren, weer afsluit met het *kaddiesj* voor de rouwenden, valt mijn oog nog steeds op de graffiti die over de Aramese lofprijzingen zijn geklad. Maar heel snel storten de woorden van het *kaddiesj* de verwensende graffiti in de vergetelheid. Zeker, de potloodkrabbels

staan daar nog steeds op de achtergrond. Maar de kracht van de vervloeking raakt, althans voor het moment, niets en niemand.

Nu we met de sidra van deze week Rosj Hasjana naderen, herinneren we ons de strenge en eeuwige Rechter van *Ki Tavo*, die sinds oeroude tijden over ons rechtspreekt. Maar evengoed roepen we zelfverzekerd dat onze God geen God is in de trant van *Ki Tavo*, een God die er behagen in zou scheppen om je „in het ongeluk te storten en uit te roeien” (Dewariem 28:63). Nee, de God die wij in onze gebeden aanroepen is niet de woeste, wraakzuchtige krijger van de vervloekingen. De God tot wie ik mijn gebeden richt is een koesterende, liefdevolle en vergevende God, die ons sterkt en hoop heeft en die het mij mogelijk maakt mijn dagen én mijn zegeningen te tellen, opdat ik mijn hart tot een hart vol wijsheid kan maken.